

VPRAŠANJA IN ODGOVORI ZA GLASBO - 3. KONFERENCA

1. Glasbena obdobja:
Renesansa 15., 16. stol. (Slatkonja, Palestrina, Gallus, Gabrielli)
Barok 17., 1. polovica 18. stol. (Vivaldi, Tartini, Bach, Händel)
Klasicizem 2. polovica 18. stol. (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Liszt, Smetana, Verdi)
Romantika 19. stol. (Čajkovski, Dvorak, Strauss, Stravinski, Schumann, Wagner)
Nova glasba 20. stol.
2. Kakšne skladbe so pisali skladatelji, ki so delovali v okviru čitalnic in zakaj?
Pisali so zborovske pesmi, samospeve, klavirske miniature, ki so bile po vsebini domovinske, saj so tako prebujale nacionalno zavest Slovencev. Izvajali so tudi druge krajše instrumentalne skladbe, ker so bile lahko izvedljive. Samospeve so izvajali, ker za to ni bil potreben orkester.
3. Zakaj v čitalnicah niso izvajali orkestralnih skladb?
Zato ker so bile čitalnice majhen prostor, niso pa imeli tudi dobrih glasbenikov in inštrumentov.
4. Ime glasbenega društva, ki je bilo ustanovljeno l. 1872, ki skrbelo za razvoj slovenske glasbe na koncu 19. stol. in začetku 20.?
To je društvo Glasbena matica, ki so jo ustanovili, saj je čitalnica postajala vse tesnejši okvir za kulturni razvoj Slovencev.
5. Zakaj se to društvo zavzema in kaj podpira?
Zavzemala se je za zavest ljudskega duha, da bi slovenski skladatelji podpirali glasbeno ustvarjalnost in jo pospeševali. Skladbe je izdajala in pa razvijala koncertne dejavnosti.
6. Najpomembnejši skladatelj na Slovenskem v romantiki in njegovo delo!
Benjamin Ipavec - Serenada za godalni orkester.
7. Kdo je uglasbil Prešernovo Zdravljico?
Stanko Premrl.
8. Kdo je napisal najpomembnejšo slovensko opero in kako se imenuje?
Marij Kogoj - Črne maske. Njegov modernistični protipol je Slavko Osterc.
9. Naštej vsaj 6 sodobnih slovenskih skladateljev!
Lojze Lebič, Alojz Srebotnjak, Vinko Globokar, Jakob Jež, Primož Ramovš, Uroš Krek.
10. Kakšen je pomen revije Novi akordi?
Bila je pomemben mejnik v razvoju slo. glasbe. Urednik Gojmir Krek je z revijo dosegel rast slo. glasbene kulture in postavil osnove strokovne glasbene kritike. V reviji so objavljali Emil Adamič, Anton Lajovic, Jankom Ravnik...
11. Značilnosti ljudske in umetne glasbe!

LJUDSKA GLASBA	UMETNA GLASBA
Odseva življenje temeljnih plasti človeštva	Odseva življenje zgornjih plasti človeštva - vladajočega razreda
Avtorstvo ni pomembno, le vsebina	Avtorstvo je odločilno

Lahko jo spreminjamo, dopolnjujemo, improviziramo, kot nam dopušča razpoloženje	Vsak slog ima svoje značilnosti, ki jih ne spreminjamo
Širi se po ustnem izročilo	Je zapisana
Glasba se povezuje z besedo, plesom	Glasba je samostojna umetnost
Glasbila so domače izdelave in se malo spreminjajo	Glasbila izdelujejo strokovnjaki in jih tudi izpopolnjujejo
Petje je pogostejše od igranja, izvajalec je ni pomembnejši od glasbe	Petje ni pogostejše od igranja, izvajalec je pomembnejši od vsebine
Posnema tudi umetno glasbo, vendar je ne zanima izvor ampak le to ali je ljudem všeč	Od ljudske glasbe prevzema prvine in jih dopolnjuje

12. Odnos poustvarjalca do ljudskega izročila!
Lep primer je , ko sodobni glasbenik izvaja ljudsko glasbo, skupina Katalena. Sprejmejo cele skladbe in jih prirejajo (obdelujejo, instrumentirajo). Ohranijo ritem, melodijo.
13. Naštej nekaj ljudskih inštrumentov!
Frajtonarica, citre, oprekelj, violinske citre, cimbele, trstenke, otroške zvočne igrače (lubnate piščali, raglje, želodova kapica, trava), drumlica, lončeni bas.
14. Zakaj je za proučevanje slovenske glasbe pomemben popis Ljubljanske stolnice?
Da vemo katera glasbila so uporabljali in kakšno glasbo so izvajali (note).
15. Kdo je napisal prvi slovenski samospev?
Linhart.
16. Zakaj je pomembna Filharmonična družba?
Bila je bolj napredna od Academie Philharmonicum. Ustanavljanje društev je bilo pomembno, ker so tako organizirali koncerte, so muzicirali. Iz Filharmonične družb se je razvila velika družba z rednimi orkestralnimi koncerti in številnim članstvom. Častni člani so Beethoven, Haydn, Paganini, Brahms, Dvorak.
17. Kako rečemo godčevski sestavi značilni za Prekmurje?
Banda.
18. Opiši rezijo!
Ples spremljata vedno 2 godca, ki igrata na gosli (citre, bas). Pri igranju držijo gosli naslonjene na prsi. Vsaka rezijanska viža ima dva dela: tousto in tenko, ki se izmenoma ponavljata. Starejše viže se lahko končajo še s cvikom (t.j. glissandem navzgor in nato cvakom t.j. poteg po praznih strunah navzdol).
19. Zakaj v ljudski glasbi uporabljajo narečne izraze?
Ker glasba prihaja iz različnih koncev Slovenije.
20. Kaj je pritrkavanje/klenkanje?
To je poseben način zvonjenja; na 3-5 zvonovih po določenih ritmičnih vzorcih pritrkovalci igrajo prave melodije. Na zvonove udarjajo direktno s kembljem, vižo pa dopolnijo z vmesnim tolčenjem po zvonovih z lesenimi kiji, po navadi za slavnostne priložnosti (birma, obhajilo, poroka, nova maša) in velike cerkvene praznike (Velika noč, Marijini prazniki).

21. Kaj je nova maša?
To je maša, ko ima nov duhovnik prvo mašo v novi župniji.
22. Kaj je farno žegnanje?
To je žegnanje cerkve, ko njen zavetnik praznuje god.
23. Značilni inštrument za Haloze?
Trstenke.
24. Kako se še imenuje lončeni bas?
V Beli Krajini ga imenujejo gudalo.